RĪGAS TEHNISKĀ UNIVERSITĀTE

RTU studiju kurss "Iekļaujošā atbalsta sistēma un multikulturālisms pirmsskolas izglītībā"

0L000 Liepājas akadēmija

Vispārējā informācija

Kods	LA0407
Nosaukums	Iekļaujošā atbalsta sistēma un multikulturālisms pirmsskolas izglītībā
Studiju kursa statuss programmā	Obligātais/Ierobežotās izvēles
Atbildīgais mācībspēks	Helēna Vecenāne - Doktors, Asociētais profesors
Mācībspēks	Lāsma Latsone - Doktors, Asociētais profesors Svetlana Ušča - Doktors, Docents Ilze Cēre - Pasniedzējs
Apjoms daļās un kredītpunktos	1 daļa, 6.0 kredītpunkti
Studiju kursa īstenošanas valodas	LV
Anotācija	Studiju kurss pilnveido studentu izpratni par atbalsta sistēmas organizācijas un darbības principiem pirmsskolas izglītības iestādēs, tās nozīmi bērnu valodas traucējumu gadījumos. Studentiem dota iespēja izprast bērna stājas attīstības īpatnības, stājas noteikšanas metodes un pareizas stājas attīstībai nepieciešamo fizisko vingrinājumu kopumu pielietojumu ikdienā; iespējamiem profilaktiskiem pasākumiem un to plānošanu bērna stājas attīstības traucējumu novēršanai pirmsskolas pedagoģiskajā procesā. Dažādības un multikulturālisma konceptuālais pamats - kultūra, nācija, etniskums un sabiedrība; identitāte; integrācija, globalizācija. Kultūru dažādība un sociālā dinamika - aizspriedumi, stereotipi, attieksmes. Etniskās grupas Latvijā. Starpkultūru izglītības mērķis, multikulturāls mācību process skolēnu ilgtspējīgai attīstībai, Starpkultūru competence. Iekļaujošas izglītības definīcija. Iekļaujoša izglītība globalizācijas procesu kontekstā. Kvalitātes un resursu izlietojuma efektivitātes nodrošinājums iekļaujošas izglītības vidē.
Mērķis un uzdevumi, izteikti kompetencēs un prasmēs	Studiju kursa mērķis: Nodrošināt studentu profesionālo kompetenci pirmsskolas vecuma bērnu pedagoģiskās integrācijas jomā, iekļaujošās atbalsta sistēmas nozīmi bērnu valodas traucējumu gadījumos. Apgūt teorētiskās zināšanas par bērna stājas attīstības likumsakarībām; iepazīstināt ar profilaktisko pasākumu kopumu bērna stājas attīstības veicināšanai. Attīstīt izpratni par dažādības aspektiem izglītībā. Nodrošināt studentiem iespēju apgūt starpkultūru kompetenci, izprast pedagoģisko darbību multikulturālā izglītības vidē globalizācijas procesu kontekstā. Nodrošināt studentiem iespēju apgūt zināšanas par iekļaujošās izglītības stratēģiju un tās īstenošanas tendencēm Latvijas un starptautiskajā pirmsskolas izglītības sistēmā. Studiju kursa uzdevumi: 1. Izzināt runas, valodas un komunikācijas attīstību un pirmsskolas vecuma bērnu runas un valodas traucējumu patoģenēzi, kā arī iekļaujošās atbalsta sistēmas organizāciju un darbību. 2. Veidot izpratni par bērna stājas attīstību un bērna stājas izvērtēšanas iespējām. 3. Prast atlasīt un pielietot atbilstošus fiziskās aktivitātes līdzekļus bērna pareizai stājas attīstības veicināšanai un veikt iespējamos profilaktiskos pasākumus bērna pareizas stājas attīstībai pirmsskolas pedagoģiskajā procesā. 4. Pilnveidot izpratni par globalizāciju, dažādības izglītības jēdzienu kategorijām, dimensijām, darbības un pārmaiņu nepieciešamību, līdztiesīgu izglītības iespēju nodrošināšanu multikulturālā vidē. 5. Sekmēt topošo skolotāju profesionālo kompetenci iekļaujošās izglītības realizācijā daudzkultūru mācību vidē. 6. Attīstīt prasmes plānot, organizēt un īstenot mācību un audzināšanas darbu multikulturālā un iekļaujošas izglītības vidē.

Patstāvīgais darbs, tā organizācija un uzdevumi	1.daļa. Atbalsta sistēmas principi bērnu valodas attīstībai pirmsskolas izglītības iestādē: Literatūras studijas – analizēt literatūras avotus, veikt kopsavilkumu. Sagatavot prezentāciju dalībai diskusijā. Likumdošanas aktu, zinātniskās literatūras, metodisko materiālu studijas, profesionālās pieredzes analīze. Sagatavot referātu. 2.daļa. Atbalsta sistēmas principi bērnu pareizas stājas attīstībai pirmsskolas izglītības iestādē: Literatūras studijas – analizēt literatūras avotus, veikt kopsavilkumu. Sagatavot prezentāciju dalībai diskusijā. Atkārtot anatomiju: mugurkaulāja uzbūvi, muskuļu grupas, pēdas uzbūvi. Izvērtēt un atpazīt biežāk sastopamos stājas traucējumus bērniem – prezentēt un komentēt stājas traucējumus (5 varianti) un atlasīt piemērotus risinājumus – doto stājas traucējumu novēršanas iespējas. Sastādīt 5 vingrošanas nodarbības bērna stājas attīstības veicināšanai. Atlasīt 5 kustību rotaļas pareizas stājas attīstības profilaksei - katram iespējamam stājas tipam (sakumpušai stājai, kifotiskai stājai, iztaisnotai stājai un lordotiskai stājai). 3.daļa. Multikulturālisms pirmsskolas izglītībā: Eseja (2-3 lpp. apjomā): atklāj viedokli par Latvijas pozīciju globalizācijas procesos, attiecībā uz multikulturālās izglītības īstenošanu; Satura strukturēšanas ieteikums – riski, draudi, ieguvumi, iespējas; Noslēgumā – savas pedagoģiskās pieejas apraksts multikulturālās kompetences veidošanā bērniem. Jābūt atsaucēm uz izmantotajiem avotiem, kā arī teorijas sasaistei ar personīgo pieredzi, secinājumiem. Izzināt vienu līdzās dzīvojošu kultūru: pamatiezīmes, tradīcijas, temperaments, saruna ar šīs kultūras pārstāvi! Sagatavoties diskusijai semināra laikā! Iepazīties ar jēdzieniem, kas aplūkoti pievienotajā mācību materiālā (Multikulturālisma izglītība LV – 29.-32.lpp.); 5 jēdzieniem pēc izvēles sameklēt piemērus masu medijos; Savākt jaunākos avīžu rakstus vai interneta ziņas, kur skarti jautājumi pirmsskolas izglītībā saistībā ar dažādības aspektiem/starpkultūru izglītību/ multikulturālu sabiedrību. Komentēt šīs ziņas, paužot savu viedokli. Būt gataviem strādāt grupā nodarbības laikā ar iepazītajiem materiāliem.
Literatūra	Obligātā/Obligatory: 1.Zaķe, I. (2000). Logopēdiskās spēles un vingrinājumi. SIA "Izglītības soļi". 2.Irbe, A., & Lindenberga, S.(2015). Bērns runāt mācās ģimenē. Rīga: RaKa. 3.Lūse, J., Miltiņa, I., & Tūbele, S. (2012). Logopēdijas terminu skaidrojošā vārdnīca. Rīga: RaKa. 4.Miltiņa, I. (2008). Skolotāja logopēda darba mape. Rīga: RaKa. 5.Valsts izglītības satura centrs (2011). Vingro kopā ar mani! Stājas vingrinājumi pirmsskolā un sākumskolā. Elektronisks izdevums. Pieejams: http://visc.gov.lv/vispizglitiba/saturs/dokumenti/metmat/vingro_kopa_ar_mani.pdf 6.Dirba M. (2006) Mijkultūras izglītības daudzveidība.- R.: RaKa. 7.Diversity and Inclusion (2009). Challenges for teacher education. Final conference of the Council of Europe Project "Policies and Practices for Teaching Sociocultural Diversity". 26 – 28 October 2009, Oslo, Norway. 8.Inglis C. (2008). Planning for cultural diversity. UNESCO: International Institute for Education Planning. 9.Samoval, L., Porter, R. and McDaniel, E. Communication between Cultures (2010). Grāmata pieejama bibliotēkas lasītavā. 10.Valoda, vide, sadarbība, tradīcijas, vērtības, līdzdalība, kultūra. (2011). Mācību metodiskais materiāls starpkultūru saskarsmē. IAC, Rīga. Papildu/Additional: 1.Hadaņonoka, I., & Hadaņonoka, L. (2014). Kā raisās valodiņa. Rīga: N.I.M.S. 2.Hadaņonoka, I., & Hadaņonoka, L. (2013). Sociālā pedagoga palīdzība bērniem ar valodas sistēmas traucējumiem. Rīga: N.I.M.S. 3.Metodiskie ieteikumi atbalsta pasākumu organizēšanai izglītības iestādēs. (n.d.). Pieejams www.visc.gov.lv/specizglitiba/ dokumenti/metmat/metiet_atb_pas_org.pdf 4.Purmale I. (2006). Ārstnieciskā vingrošana skolā. RaKa 5.Karlovska, R. (2010). Rāpošanas vingrojumi. Rīga, Zvaigzne ABC. 63 lpp 6.Kļaviņa A. (2015). Kustību ietekme uz bērna vispārējo attīstību agrīnā vecumā. No: Vispusīgās fiziskās sagatavotības Trenera rokasgrāmata R.Līča red. Latvijas treneru tālākizglītības centrs. 88.-101. lpp. 7.Volmeše, S. (2009). Kustībās slēptā gudrība. ISBN 9984310027 izd.Madris 8.Švinks U. (2007). Vingrošana. Monogrāfija . Rīga, LSPA. 255 lpp. 9.Banks, J. (2004). Multicultural education: Characteristics and goals. In J. Banks, & C. Banks (Eds.), Multicultural education: Issues and perspectives. San Francisco: Jossey Bass. San Francisco: Jossey Bass. 10.Beikers K. (2002)Bilingvisma un bilingvālās izglītības pamati.- R.: Nordik 11.Celitāne Č. (2007). Otrās valodas apguve. Rīga: Pētergailis. 12.Deardorff, D. K. (Ed.). (2010). The SAGE Handbook of Intercultural Competence. Thousand Oaks,CA: SAGE. 13.Dirba M. (2003)..Latvijas identitāte: pedagoģiskais aspekts. Rīga: RaKa. 137.lpp. 14.Druviete I., Gavriļina M. (2003). Minoritātes bērni latviešu mācībvalodas skolās. Rīga: IZM. 15.Eiropas Komisija pret rasismu un neiecietību. (2007). Trešais ziņojums par Latviju.- Strasbūra: Council of Europe,.- 39 lpp. 16.Krastiņa E., Bērziņa Z., Lūciņa Z., Zaķe D.(2005). Čigānu identitāte multikulturālā skolā. – R.: Izglītības iniciatīvu centrs. 17.Stēnsgorda P. (2004). Māte, bērni un tēvs: 16 intervijas ar netradicionālām ģimenēm.- R.: Atēna. 18. Wawra, D. (2009). Social intelligence: the key to intercultural communication. European Journal of English Studies, 13(2), 163-177. Citi informācijas avoti/Other sources of information: 1.Galvenie principi kvalitātes veicināšana iekļaujošā izglītībā. (2009). Rekomendācijas politikas veidotājiem. Pieejams: http://www.european-agency.org/publications/ereports/key-principles-for-promoting-quality-in-inclusive-education/key-principles-LV.pdf 2.Bērnu - imigrantu integrācija Eiropas skolās. Paziņojums medijiem. Eurydice 3.Golubeva, M. (2003) Dažādības integrācija valsts vispārējās izglītības sistēmā. 4.Kultūru daudzveidība un iecietība Latvijā – dati, fakti, viedokļi. (2003), Rīga, 5.Starptautiskās rekomendācijas Latvijai par atšķirību pilsoņu un nepilsoņu tiesībās samazināšanu (līdz 2010)

Nepieciešamās priekšzināšanas	Psiholoģija skolotājiem; Iekļaujošā un speciālā izglītība.

Studiju kursa saturs

Saturs	Pilna un nepilna laika klātienes studijas		Nepilna laika neklātienes studijas	
	Kontakt stundas	Patstāv. darbs	Kontakt stundas	Patstāv. darbs
1.daļa. Atbalsta sistēmas principi bērnu valodas attīstībai pirmsskolas izglītības iestādē:	0	0	0	0
Bērnu valodas attīstība. Bērnu runas un valodas traucējumi, to etioloģija un patoģenēze.	8	12	4	18
Runas un valodas attīstības veicināšana un traucējumu korekcija pirmsskolas izglītības iestādēs.	10	16	4	20
Iekļaujošā atbalsta sistēma bērniem ar valodas traucējumiem – organizācijas un darbības pamatprincipi.	6	10	2	14
2.daļa. Atbalsta sistēmas principi bērnu pareizas stājas attīstībai pirmsskolas izglītības iestādē:	0	0	0	0
Profilaktiskā vingrošana pareizas stājas attīstības veicināšanai un nostiprināšanai – teorētiskie aspekti. Vingrošana pareizas stājas veidošanai un nostiprināšanai, tās nodarbības organizācija un vadības metodika. Kustību rotaļa – līdzeklis stājas veidošanā. Stājas attīstības sekmējošie fiziskie vingrojumi.	8	12	4	16
Pēdas anatomija, funkcijas, attīstība, profilaktiskie pasākumi. Plakanās, dobtās, greizās pēdas attīstības iemesli un novēršanas pamatprincipi. Stāja. Mugurkaulāja attīstība; stājas veidi.	4	6	2	6
Kustību steriotipi. Stājas novērtēšanas metodes. Līdzsvars, vingrojumi līdzsvara attīstībai un pēdas muskulatūras nostiprināšanai.	8	12	4	16
3. daļa. Multikulturālisms pirmsskolas izglītībā:	0	0	0	0
Dažādība, multikulturālisms, globalizācija: izpratne par jēdzieniem un procesu būtību; kultūru dažādības, ietekmētājfaktori un izpausmes, ieguvumi, iespējas, riski, draudi, risinājumi multikulturālā sabiedrībā un izglītības vidē.	6	10	4	16
Aizspriedumi, stereotipi, attieksmes. Starpkultūru komunikācija. Situācija Latvijā - etniskās grupas un minoritāšu kultūras, to simboli, tradīcijas, vērtības, līdzīgā un atšķirīgā apzināšanās; tolerantas attieksmes, empātijas, cieņas un sociālo pārmaiņu veicināšana.	4	8	2	8
Dažādība pirmsskolas pedagoģiskajā procesā: mācību un audzināšanas darbs, tā adaptācija konkrētajai multikulturālajai izglītības videi un situācijai, bilingvālā izglītība daudzkultūru mācību vidē, komandas darbs multikulturālā izglītības vidē. Sadarbība starp dažādiem partneriem: pedagogiem, bērniem, pirmsskolas izglītības iestādes administrāciju, vecākiem.	4	8	2	8
Pedagoga daudzkultūru kompetence profesionālajā darbībā: multikulturālās kompetences struktūra, veidošanās, perspektīvas, nepieciešamība izprast sociāli ekonomiskos procesus sabiedrībā, inovācijas pirmsskolas izglītībā, kā arī zināšanu un dzīvesdarbības savstarpējo saikni.	6	10	4	14
Kopā:	64	104	32	136

Sasniedzamie studiju rezultāti un to vērtēšana

Sasniedzamie studiju rezultāti	Rezultātu vērtēšanas metodes
Zināšanas: 1. Pārzina logopēdijas pamatus un iekļaujošo atbalsta sistēmu pirmsskolas izglītībā. 2. Izprot stājas attīstības specifiku pirmsskolas vecuma bērniem. 3. Pārzina bērna stājas veidošanās ietekmējošos faktorus. 4. Izprot iekļaujošas izglītības īstenošanas modeļu sociāli normatīvos nosacījumus un to īstenošanas iespējām pirmsskolas pedagoģiskajā procesā. 5. Izprot dažādības izglītības jēdzienus dažādos aspektos.	Lekciju, praktisko darbu apmeklējums un aktīva līdzdarbība diskusijās un seminārnodarbībās, patstāvīgo darbu izstrāde.
Prasmes: 6. Prot raksturot bērna runas un valodas attīstību ontoģenēzē. 7. Atpazīst un prot analizēt runas un valodas traucējumu izpausmes. 8. Prot izvēlēties rotaļvingrinājumu kopumu bērna stājas attīstības veicināšanai. 9. Prot izvēlēties un pielietot dažādas mācīšanas un mācīšanās stratēģijas, kas atbalsta dažādību un izglītojamo individuālās vajadzības un intereses. 10. Prognozē un identificē pedagoģiskās situācijas multikulturālā pirmsskolas izglītības vidē un sadarbībā ar ģimeni.	Lekciju, praktisko darbu apmeklējums un aktīva līdzdarbība diskusijās un seminārnodarbībās, patstāvīgo darbu izstrāde.
Kompetence: 11. Spēj analizēt runas un valodas attīstības nozīmi dzīves kvalitātes kontekstā. 12. Spēj pamatot rotaļvingrinājumu izvēli bērna stājas attīstībai, atbilstoši eksogēno un endogēno faktoru ietekmei un bērna stājas veidošanās specifikai. 13. Izprot iekļaujošās atbalsta sistēmas organizācijas un darbības principus bērna pareizas stājas un valodas attīstībai. 14. Spēj organizēt mācību procesu, ievērojot starpkultūru un iekļaujošās izglītības aspektus saistībā ar sociālās vides daudzveidību.	Lekciju, praktisko darbu apmeklējums un aktīva līdzdarbība diskusijās un seminārnodarbībās, patstāvīgo darbu izstrāde.

Studiju rezultātu vērtēšanas kritēriji

Kritērijs	% no kopējā vērtējuma
Lekciju, praktisko darbu apmeklējums un aktīva līdzdarbība diskusijās un seminārnodarbībās	50
Patstāvīgo darbu izstrāde	50
Kopā:	100

Studiju kursa plānojums

Daļa	KP	Stundas			Pārbaudījumi		
		Lekcijas	Prakt d.	Laborat	Ieskaite	Eksām.	Darbs
1.	6.0	32.0	32.0	0.0		*	